

Minimalisatie belasting van bestrijdingsmiddelen op bedrijfsniveau

Biokennisweek Den Bosch, 16 januari 2023

**Jelmer Buijs & Margriet Mantingh met bijdrage van Gjalt
Tjeerdsma**

Vorige Biokennisweek presentaties (2021, 2022)

Die gingen in op de pesticiden belasting van:

- ▶ Bodem op biologische en gangbare akkerbouwbedrijven
  - ▶ Bodem, mest en voer op biologische en gangbare veeteeltbedrijven in Gelderland*
  - ▶ Vegetatie, mest en bodem in natuurgebieden in Drenthe, Gelderland en Noordrijn-Westfalen (D)
-
- ▶ * Later vanmiddag, om 16.30 zal Martine Bruinenberg hier ook op ingaan met behulp van haar eigen metingen (sessie 33) in de provincie Zuid-Holland

In onze vorige presentatie hebben wij gewezen op lacunes in regelgeving (en in bewustzijn)

- ▶ Tijdens vervoer van biologische producten mogen vrachtwagens, schepen en wagons worden ontsmet met zeer schadelijke insecticiden (zenuwgiften). Daardoor zitten deze insecticiden zowel in biologisch krachtvoer als in biologisch brood
- ▶ Deels dezelfde insecticiden (en anti-parasitaire middelen) mogen in de biologische en Demeter landbouw worden gebruikt tegen parasieten bij vee
- ▶ Berekening van biologische percelen is standaard toegestaan, terwijl in Nederland minder dan 1% van het oppervlaktewater aan de KRW* normen voldoet en 300.000 km sloten (vaak om percelen) zelfs niet onder de KRW meetellen
- ▶ Gebruik van gangbaar stro en gangbare mest is nog steeds toegestaan hoewel er enorme hoeveelheden bestrijdingsmiddelen inzitten (1 mg per kg)
- ▶ Er zijn geen regels die de analyse van aangekochte grondstoffen verplichten
- ▶ SKAL mag geen strengere regels hanteren voor residuen in biologische producten dan de Europese MRL normen die deels extreem hoog zijn (1000 maal hoger dan ecologisch wenselijk)

*Kader Richtlijn Water

Extra metingen gedaan vanaf 2020 tot 2022

- ▶ Na 2029 wilden wij bedrijven vinden die nog beter presteerden op het gebied van bestrijdingsmiddelen
- ▶ Aangezien de biologisch-dynamische landbouw in de regelgeving iets meer nadruk heeft op de bedrijfskringlopen, wilden wij Demeter bedrijven onderzoeken

Gewenste deelnemers

- ▶ De Vereniging voor Biologisch-dynamische landbouw stelde zich achter ons initiatief, aangezien ook hier bezorgdheid ontstaan was over de resultaten van onze eerdere metingen (ook op Demeter bedrijven)
- ▶ De Vereniging wilde dit doen in samenspraak met Stichting Demeter die echter het initiatief blokkeerde omdat men bang was voor hun reputatie (zie ook onze column in Ekoland februari 2023). Al eerder hadden wij vastgesteld dat sommige Demeter bedrijven zeer sterk vervuild zijn met bestrijdingsmiddelen
- ▶ Om toch inzicht te krijgen in de mogelijkheden ter vermindering van de vervuiling met bestrijdingsmiddelen, hebben we in 2020-2022 vier geselecteerde bedrijven gevraagd om mee te doen; een gangbaar, een Demeter bedrijf en 2 biologische bedrijven

Fam. Hos, Castricum (11/4/2020)

Monster (Sample) Vers gras	Naam Bestrijdingsmiddel	µg/kg DS
20BA163P	Chloorprofam	6,0
Droge stof percentage =	Antraquinon	3,4
24,7%	Flutolanil	2,9
	Tebuconazool	5,6
	TOTAAL	17,9

“Normaal” in Nederlands
grasland is:
100-1000 microgram per
kg droge stof met een
aanzienlijk deel
insecticiden

Conclusies:

1. dit bedrijf is zeer schoon en er zit geen enkel insecticide in het gras
2. Het kan geen toeval zijn dat er op dit land extreem veel weidevogels zitten die elders al decennia zijn verdwenen, waaronder leeuweriken en grutto's

Resultaten 2022 in microgram per kg droge stof in mest van 3 andere bedrijven

Bedrijf	Aard	Totaal gehalte bm	Glyfosaat +AMPA	Aantal bm	Ins.	Fung.	Herb	Dominante bm
Ruen Libben en Grun (Frl.)	Biologisch met drijfmest	7	<3,7	2	-	-	7	Prosulfocarb
Zonnegoed (Fl.)	Demeter met maaimest	33,4	<2,4	7	-	3,5	30	Prosulfocarb
Waterland (NH)	Gangbaar (nadruk vogelbescherming) met drijfmest	4818	4695	30	10,3	33,5	4771	Glyfosaat

conclusies

- ▶ Voor Nederlandse begrippen is het bedrijf Rûn libben en Grûn extreem schoon
- ▶ De maaimest van bedrijf Zonnegoed is 144 maal schoner dan de drijfmest van het melkveebedrijf in Waterland met vogelbescherming
- ▶ Zowel het bedrijf van de familie Hos als Ruen libben en Grun zijn extreem schoon en er moet een verband zijn met de goede vogelbezetting
- ▶ Het is weinig waarschijnlijk dat het gangbare melkveebedrijf hun rijke vogelbezetting (grutto, scholekster, kievit) zo kan behouden met zo'n enorme belasting met glyfosaat. Het eerste mogelijke voorteken daarvan is dat de leeuwerik compleet is verdwenen. Niemand kent de causale relaties!
- ▶ Wachten op begrip van de causale relaties is zinloos. De natuur is zeer gecompliceerd (zie lezing van Martine Bruinenberg om 16.30 (sessie 33))

Het melkveebedrijf Rûn libben en Grûn*

- ▶ Is gelegen in een relatief schoon gebied in de zuidoost hoek van Friesland waar binnen een straal van 10 km praktisch geen akkerbouw is, alleen enkele snijmais akkers
- ▶ Graag zou ik de bedrijfsleider, de heer Gjalt Tjeerdsma, willen vragen uit te leggen hoe hij dit voor elkaar heeft gekregen, maar eerst laat ik enkele foto's zien
- ▶ * zie ook Ekoland nummer 11 van 2022 bladzijde 18-19

Fam. Hos: weiland waar nog even veel weidevogels broeden als in 1970: het kan!

- Zeer weinig akkerbouw binnen een straal van 5 km
- Het bedrijf is gelegen op een eiland
- Vele generaties hebben weinig krachtvoer gebruikt
- Het land heeft een hoge grondwaterstand

Rûn libben en Grûn 13/4/2022

Presentatie Jelmer Buijs & Margriet van der Broek, 16/01/2023 met bijdrage van Gualt Tjeerdsma

Boven op de boerderij

Presentatie Jelmer Buijs & Margriet Mantingh Biokennisweek Den Bosch 16/01/2023 met bijdrage van Gjalb Tjeerdma

Goede bezetting met de gele strontvlieg op vlaaien

Presentatie Jelmer Buijs & Margriet Mantingh Brokennisweek Den Bosch 16/01/2023 met bijdrage van Gjalt Tjeerdsm

Veganistisch bedrijf Zonnegoed (Flevoland)

- ▶ Geen aanvoer van dierlijke mest van buiten
- ▶ Aankoop van maaisel uit natuurgebied De Wieden
- ▶ Gelegen in Noordoost polder temidden van voornamelijk gangbare akkerbouw (afstand 100 meter)
- ▶ Eigen maaimeststoffen worden deels tijdelijk opgeslagen
- ▶ Aangekochte maaimeststof wordt gecomposteerd
- ▶ Recent zijn veldleeuweriken teruggekeerd als broedvogel!

Zonnegoed

Waarnemingen bij betrokken bedrijven en organisaties

- ▶ Vele individuele bedrijven zijn erg geïnteresseerd in onze resultaten maar hebben soms ook angst of ontkennen/negeren de metingen liever
- ▶ De meeste landbouworganisaties (zowel gangbaar als biologisch en Demeter) zijn vooral bezig met de regeltjes van de overheid en van SKAL. De ernstige contaminatie van vele bedrijven past niet in hun denkwereld
- ▶ Organisaties van vogelbescherming zijn niet in staat en niet van willens deze oorzaken van het verdwijnen van weidevogels serieus te nemen. Ze wensen niet deel te nemen in onderzoek (SOVON, Vogelbescherming Nederland, provinciale landschappen)

Met dank voor uw aandacht

- ▶ Van ons werk staan diverse publicaties op internet, zowel in het Nederlands, Engels, Duits als Russisch.
- ▶ Voor metingen van residuen en voor de interpretatie daarvan kunt u bij ons terecht (jelmerbuijs@gmail.com)

Onze artikelen zijn te vinden op:

- ▶ <https://www.pan-netherlands.org/archief/>
- ▶ <https://www.metenweten.com/>
- ▶ <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156378>
- ▶ <http://currentissuesorganicagriculture.blogspot.com/search/label/No%20rmen%20voor%20bestrijdingsmiddelen%20in%20water%20en%20agrarische%20producten%3B%20een%20kritische%20beschouwing>
- ▶ Ekoland december 2022 en column februari 2023